

נמ:

עין משפט
נר מצוה

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

מסורת הש"ס

(6) גרסות. נב. פירוט. 1. ספחים קד. ימות. ד. חולין מד. (8) גרסות יע. (9) ס"א פ"ק ד' [פי' על זה מנאל בהירות ג. רשי' ד"ה ח"ל מנאל שמוקן]. (10) מנאל ג"ל"ג. (11) ע"י מ"ק טו ס"ע"א. (12) ד"ה לא אמר ד"ה לחמו נמי. (13) ע"י מ"ק מ"ק טו: ד"ה לא אשאלת ומקום דע"ה ז: ד"ה הקשה. (14) ג' מהרי"ם וש"ס הד"ה.

הגהות הב"ח

(6) נב' פ"ק שבידי אשה חתם כ"ל וכן גרס'.

גליון הש"ס

נב' הוה"ה תורה כ"ל ספחות. ע"י קדושת ד' ע"י כ"ס חוספת ד"ה קדים דנקטו כ"כ מקומות: שם שני שסודי. ע"י גרס' הוריות ד' י' ע"א ד"ה אמר לטו:

מוסף רש"י

בעכנאי זו. מתע"ה ששקר עמא כענאלה גרסות יע. אחריו היום הביאו כל טהרות. ששבו ממנו זה או שנשט לאיזו והיה ר' אליעזר מטהרין והם ערפוס (נ) ונכנסו עליו. שלא לקטוב הלכה כמחמ"ס (ס) ובכבודו. לפי שהיה מלך לחנן דבר זה (גרסות יע.) שסודי. מנהגו. כמו (י'מיה ב' ב') סורי תאמן רש"י (ב"י) א. י"ל הע' ששר רע היה (המפסד הוריות יג').

זה הנוד של עכנאי. יש דגסר חכמאי וכן גירושלמי ומכן זה נמש ושמאל בעל המנור שהיה עושה שמו כן: **לא בשמים היא.** והוא דלמך צ"ק דיכמות (ד' ד. ועס ד"ה רי) דלהלכה כב"ה משום דלמא נחלק על דברי תורה דכתיב אמרי רבים להטות אבל הם לדבריה ב"ה רובא חי לאו דהוה מספקא לן אי אליהן בתר רובא משום דב"ש הוה חריפי טובא ועוד דכפאן לא ילמא בת קול אלא משום כבודו דר"א שאמר מן השמים יוכיחו והוא דלמך חסם רבי יהושע היה דלמך אין משניחין צבת קול ולא שמעין ליה לרי יהושע אלא על צ"ק דהאי מעשה דר"א דהכא חסם דייק מדקאמר לא בשמים היא כבר נימנה לנו תורה מסיני משמע דכשום מקום אין מיום שחרב בהמ"ק אין שמוק לפני הקב"ה היינו קבוע והכא מילמא דכדמותא בעלמא הוא דלמך: וקרע בגדיו והל"ץ מנעליו. אין להוכיח מכאן הא דמעמיל ליה צמועד קטן (ד' טו: ועס ד"ה לא) אס מודה לר"ך קריעת בגדים וחלוק מנעל דלמא הכא לערעא בעלמא הוא דענד הכ"ס):

מבית אבי אבא. פי' כנותרם מבית דוד אזי משפחה שנת גשיאם היתה והם מבית דוד: (ט) חו"ץ משערי אונאה. לפי שלער הלכ' היא וקריב להוריד דמעות משמע משהו אבא. א"ל מאי עביד קוב"ה בההיא שעתא א"ל קא חייך ואמר נצחוני בני נצחוני בני אמרו ואתו היום הביאו כל טהרות שטיהר ר"א ושרפום באש ונמנו עליו וברכוהו ואמרו מי ילך ויודיעו אמר להם ר"ע אני אלך שמא ילך אדם שאינו הגון ויודיעו ונמצא שמריב את כל העולם כולו מה עשה ר"ע לבש שחורים ונתעטף שחורים וישב לפניו ברחוק ארבע אמות אמר לו ר"א עקיבא מה יום מיומים אמר לו רבי כמדומה לי שחברים בדילים ממך אף הוא קרע בגדיו וחלץ מנעליו ונשמש וישב על גבי קרקע ולגו עיניו דמעות לקה העולם שלישי בזיתים ושלישי בחמים ושלישי בשעורים ויש אומרים אף בצק שבידי אשה (6) מפח תנא א"ך גדול היה אמר כמדומה לי שאין זה אלא בשביל ר"א בן הורקנוס עמד על רגליו ואמר רבוננו של עולם גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי אלא לכבודך שלא ירבו מחלוקות בישראל נח הם מועפז אומא שלום דביתיהו דר"א אחתיה דר"ג הואי מההוא מעשה ואיך לא היה שבקה ליה לר"א למיפל על אפיה ההוא יומא ריש ירחא והוה ואיחלף לה בין מלא לחסר איכא דאמרי אתא עניא וקאי אבבא אפיקא ליה ריפחא אשכחתייה דנפל על אנפיה אמרה ליה קום קמלית לאחי אדהבי נפק סיפורה מבית רבן גמליאל דשכיב אמר לה מנא ידעת אמרה ליה כך מקובלני מבית אבי אבא כל השערים ננעלים חוץ משערי אונאה תנו רבנן דהמאנה את הגר עובר בשלשה לאוין והלוחצו עובר בשנים מאי שנא מאנה דכתיבי שלשה לאוין יגור לא תונה יוכי יגור אהך גר בארצכם לא תונו אותו ולא תונו איש את עמיתו וגר בכלל עמיתו הוא לוחצו נמי שלשה כתיבי ולא תלחצנו וגר לא תלחץ ולא תונו איש וגר בכלל הוא אלא יאחד זה ואחד זה בשלשה תניא רבי אליעזר הגדול אומר מפני מה הוהוריה תורה בל"ו מקומות ואמרי לה כמ"ו מקומות בנר מפני י' שסודו רע מאי דכתיב וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים (תנינא) רבי נתן אומר מום שבך אל תאמר לחברך והיינו דאמרי אינשי דוקיף ליה זקופא בדיותקיה לא נימא ליה לחבריה זקוף בנייתא: מתני' אין מערבין פירות בפירות אפי' חדשים בחדשים ואין

עכנאי. נמש דרכו לעשות צעגולה להכניס וצבו אלל פיו: כל עסקים עסידי ר"א. ע"י מעשה שאירע נשאלה הלכה זו צבית המדגש שנתלה עומאה לאחר תנור זה וחזרו ושאלו על גביו טהרות וטיהרם ר"א והניחו שרפוס לפניו: **לכש שחורים.** עיניו צער ואבל: **אף הוא קרע בגדיו.** שהמנורה חייב בקריעה: **וחלץ מנעליו.** שהמנודה חסור ננעילת הסנדל במ"ק (ד' טו:): **ונשמש.** מן הכסף: **עטף.** נתקלן: **אף גדול.** מכה גדולה: **ר"ג.** גשזו היה ועל פיו נעשה: **שלא ירבו מחלוקות.** שלא ירגיל היחד לחלוק על המרובין: **אימא שטוס.** כך שמה: **זין מלא לחסר.** סבורה היתה שיהא החדש חסר וקצוע צינח לו ולא יסול צינח החדש על פניו והיה מלא ולא נקצע עד יום שלשים ואחד ולא נהרה צו צינח לו ונפל על פניו: **מינס אזי אכא.** מבית אזי המשפחה שנת גשיאם היתה והם מבית דוד: **חון משערי אונאה.** לפי שלער הלכ' היא וקרוב להוריד דמעות: **ממאנה אס הגר.** אונאת דכריס: **הלוחלו.** דוחקו: **אלא תסיה לו כנושא.** לחך הוא שדוחקו למצוע חוני: **ה"ג מאי שנא מאנה דכתיב כיה סלמא וגר לא תונה לא סונו אוסו ולא סונו איש אס עמיתו וגר בכלל עמיתו הוא: לוחלו נמי סלמא כתיב כיה. וגר לא תלחץ ולא תלחצנו ולא תסיה לו כנושה: מוס שבך אל סאמר לחברך.** כיון דגרים הייתם נגנאי הוא ללס להכיר שס גריות: **מאן דאיש ליה זקופא בדיותקיה לא נפח לחכריה זקוף בניתא.** מי שיש לו תלוי בנשפתתו לא יאמר לעבדו או לנן נישמו תלה לי דג זה שכל שס תלייה נגנאי הוא לו: **מתני' אין מערבין פירות בפירות.** בעל הבית שאומר פירות שיה פלוני אי מוכר לך כך וכך סאין לא יערבנו בפירות שדה אחרת: ואין

זה הנוד של עכנאי. יש דגסר חכמאי וכן גירושלמי ומכן זה נמש ושמאל בעל המנור שהיה עושה שמו כן: **לא בשמים היא.** והוא דלמך צ"ק דיכמות (ד' ד. ועס ד"ה רי) דלהלכה כב"ה משום דלמא נחלק על דברי תורה דכתיב אמרי רבים להטות אבל הם לדבריה ב"ה רובא חי לאו דהוה מספקא לן אי אליהן בתר רובא משום דב"ש הוה חריפי טובא ועוד דכפאן לא ילמא בת קול אלא משום כבודו דר"א שאמר מן השמים יוכיחו והוא דלמך חסם רבי יהושע היה דלמך אין משניחין צבת קול ולא שמעין ליה לרי יהושע אלא על צ"ק דהאי מעשה דר"א דהכא חסם דייק מדקאמר לא בשמים היא כבר נימנה לנו תורה מסיני משמע דכשום מקום אין מיום שחרב בהמ"ק אין שמוק לפני הקב"ה היינו קבוע והכא מילמא דכדמותא בעלמא הוא דלמך: וקרע בגדיו והל"ץ מנעליו. אין להוכיח מכאן הא דמעמיל ליה צמועד קטן (ד' טו: ועס ד"ה לא) אס מודה לר"ך קריעת בגדים וחלוק מנעל דלמא הכא לערעא בעלמא הוא דענד הכ"ס):

מבית אבי אבא. פי' כנותרם מבית דוד אזי משפחה שנת גשיאם היתה והם מבית דוד: (ט) חו"ץ משערי אונאה. לפי שלער הלכ' היא וקריב להוריד דמעות משמע משהו אבא. א"ל מאי עביד קוב"ה בההיא שעתא א"ל קא חייך ואמר נצחוני בני נצחוני בני אמרו ואתו היום הביאו כל טהרות שטיהר ר"א ושרפום באש ונמנו עליו וברכוהו ואמרו מי ילך ויודיעו אמר להם ר"ע אני אלך שמא ילך אדם שאינו הגון ויודיעו ונמצא שמריב את כל העולם כולו מה עשה ר"ע לבש שחורים ונתעטף שחורים וישב לפניו ברחוק ארבע אמות אמר לו ר"א עקיבא מה יום מיומים אמר לו רבי כמדומה לי שחברים בדילים ממך אף הוא קרע בגדיו וחלץ מנעליו ונשמש וישב על גבי קרקע ולגו עיניו דמעות לקה העולם שלישי בזיתים ושלישי בחמים ושלישי בשעורים ויש אומרים אף בצק שבידי אשה (6) מפח תנא א"ך גדול היה אמר כמדומה לי שאין זה אלא בשביל ר"א בן הורקנוס עמד על רגליו ואמר רבוננו של עולם גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי אלא לכבודך שלא ירבו מחלוקות בישראל נח הם מועפז אומא שלום דביתיהו דר"א אחתיה דר"ג הואי מההוא מעשה ואיך לא היה שבקה ליה לר"א למיפל על אפיה ההוא יומא ריש ירחא והוה ואיחלף לה בין מלא לחסר איכא דאמרי אתא עניא וקאי אבבא אפיקא ליה ריפחא אשכחתייה דנפל על אנפיה אמרה ליה קום קמלית לאחי אדהבי נפק סיפורה מבית רבן גמליאל דשכיב אמר לה מנא ידעת אמרה ליה כך מקובלני מבית אבי אבא כל השערים ננעלים חוץ משערי אונאה תנו רבנן דהמאנה את הגר עובר בשלשה לאוין והלוחצו עובר בשנים מאי שנא מאנה דכתיבי שלשה לאוין יגור לא תונה יוכי יגור אהך גר בארצכם לא תונו אותו ולא תונו איש את עמיתו וגר בכלל עמיתו הוא לוחצו נמי שלשה כתיבי ולא תלחצנו וגר לא תלחץ ולא תונו איש וגר בכלל הוא אלא יאחד זה ואחד זה בשלשה תניא רבי אליעזר הגדול אומר מפני מה הוהוריה תורה בל"ו מקומות ואמרי לה כמ"ו מקומות בנר מפני י' שסודו רע מאי דכתיב וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים (תנינא) רבי נתן אומר מום שבך אל תאמר לחברך והיינו דאמרי אינשי דוקיף ליה זקופא בדיותקיה לא נימא ליה לחבריה זקוף בנייתא: מתני' אין מערבין פירות בפירות אפי' חדשים בחדשים ואין

ע"י קדושת ד' ע"י כ"ס חוספת ד"ה קדים דנקטו כ"כ מקומות: שם שני שסודי. ע"י גרס' הוריות ד' י' ע"א ד"ה אמר לטו: